

Duurzame inrichting van de Redichemsche Waard

18 oktober 2017: na de verkenning de start van het ontwikkeltraject

De afgelopen zomermaanden is het traject verkend om te komen tot een gezamenlijk plan voor de Redichemsche Waard tussen het Collectief Redichemse Waard, bloot eigenaar Sanderse, initiatiefnemer van Waning en de gemeente Culemborg. De organisaties hebben op 2 oktober besloten om de verkenning af te ronden en samen de vervolgstap te zetten: het ontwikkeltraject dat moet leiden tot een gezamenlijk Ontwikkelplan voor duurzame inrichting van de Redichemsche Waard.

Doel van het Ontwikkelplan

De verkenning heeft inzicht opgeleverd in gemeenschappelijke en aanvullende doelen van de organisaties. Het gemeenschappelijke doel is: 'Verbeteren van het gebied, behouden van de goede waterkwaliteit voor recreatiemogelijkheden en duurzaam inrichten van de Redichemsche Waard. Behouden, versterken en beschermen van de natuur-, landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en recreatieve waarden in goede balans met de belangen in het gebied. Versterken van de maatschappelijke (ver)binding met het gebied'

Juridische pauzeknop ingedrukt voor integraal proces

De organisaties hebben verder afgesproken dat, lopende het minnelijke traject, de juridische procedures met behoud van rechten 'in de ijskast worden gezet'. Concreet onderneemt Stichting Redichem de Geeren, lid van het Collectief Redichemse Waard, geen juridische stappen ten aanzien van het intrekken van de in het verleden verstrekte vergunning. En de bloot eigenaar Sanderse schort het hoger beroep inzake erfpacht op.

De verkenningsfase nam langer in beslag dan van tevoren was verwacht. Dat kwam mede door 'ruis' en onbegrip, die voortkomen uit het feit dat de verschillende partijen met uiteenlopende belangen aan tafel zitten. Wel hebben de partijen afspraken in de vorm van duidelijke Procesvoorwaarden gemaakt, die ook in de volgende fase als leidraad dienen.

De eerste stappen in het ontwikkeltraject

Nu de verkenning is afgerond, starten de organisaties met de volgende, meer inhoudelijke fase van de gesprekken. De organisaties hebben voor het vervolgtraject een Procesplan afgesproken. De planning is om over circa een half jaar een gezamenlijk gedragen Ontwikkelplan op hoofdlijnen op te kunnen leveren. Daartoe vindt afstemming plaats met organisaties als Rijkswaterstaat, de provincie en inhoudelijk deskundigen. Ook worden met hen afspraken gemaakt over hun betrokkenheid en rol. In de verkenningsfase is een onafhankelijke procesleider aangetrokken om het proces te begeleiden. Vanwege de goede ervaringen is besloten deze inzet te continueren waarbij er in de volgende fase ook de inbreng van inhoudsdeskundigen noodzakelijk is.

Het Collectief, de bloot eigenaar, de initiatiefnemer en de gemeente kondigen hiermee de gezamenlijke de start van het ontwikkeltraject aan. Wij zijn hier verheugd over en zullen geregeld communiceren over tussenproducten en het verloop van het ontwikkeltraject.

Bijlagen: Procesplan en Procesvoorwaarden

Culemborg, 18 oktober 2017

Bert Sanderse, bloot eigenaar

Collin Stolwijk, wethouder gemeente Culemborg

Jan Willem van Waning, initiatiefnemer

Magda Bruin, voorzitter Collectief Redichemse Waard

Hans Bekkers, onafhankelijk procesleider

Bijlage 1 - Procesvoorwaarden voor inrichting, eigendom en beheer Redichemse Waard | Collectief Redichemse Waard | Definitieve versie n.a.v. Startbijeenkomst 20-06-2017

1. Opzetten van een gezamenlijk proces voor een duurzame inrichting van de Redichemse Waard. Het plan biedt partijen ruimte om duurzame activiteiten te ontwikkelen die recht doen aan de natuur, het landschap, de cultuurhistorie en de recreatiemogelijkheden van het hele gebied. Dit om de maatschappelijke (ver)binding aan de Redichemse Waard te versterken. De intentie van het proces is het tot stand brengen van een ontwikkelplan voor het gehele gebied (zie 3) op hoofdlijnen van de gewenste toekomstige situatie (inclusief eigendom- en beheersituatie).
2. Niet alleen de planvorming en uitvoering, maar ook de inrichting en het duurzaam beheer, inclusief de financiering van deze punten, maken integraal onderdeel uit van het ontwikkelplan. Alle partijen maken zich hier sterk voor.
3. De Redichemse Waard betreft een landschappelijke en functionele eenheid. Daarom nemen de partijen de gehele Redichemse Waard als plangebied, te weten alle gronden tussen de winterdijk en de rivier van de Pikse Boogerd (Beusichemsedijk 9) tot Landgoed Vrij in Culemborg (Beusichemsedijk 17).
4. Bij het proces worden de volgende partijen betrokken. Dit zijn vooralsnog: bloot-eigenaar Sanderse, initiatiefnemer van Waning, gemeente Culemborg, Voet van Oudheusden, 1^e Culemborgsche Hengelaarsvereniging, Stichting Redichem de Geeren, NVWC, Watersportvereniging de Helling, Rijkswaterstaat, Provincie Gelderland, pachters en burgerinitiatief Redichemse Waarde.
5. Iedere partij committeert zich aan het proces Redichemse Waard. Dat betekent dat elke partij:
 - voortvarend te werk gaat;
 - een volwaardige gesprekspartner is, die elk vanuit zijn eigen positie aan tafel zit;
 - open en transparant informatie, standpunten en belangen inbrengt die nodig zijn om tot een goede afweging te komen;
 - standpunten en belangen van andere partijen respecteert, en die niet hoeft te accepteren;met de intentie om een gedragen ontwikkelplan te bereiken.
6. Iedere partij is verantwoordelijk voor de terugkoppeling naar de eigen achterban. Transparantie is het uitgangspunt waarbij het belang van het proces niet mag worden geschaad. Om open en vrij meningen en standpunten uit te wisselen worden in de opstartfase van het proces communicatieafspraken gemaakt.
7. Een onafhankelijke procesbegeleider/voorzitter bewaakt/faciliteert het proces. In verband met de onafhankelijkheid huurt de gemeente deze in. De partijen formuleren gezamenlijk de opdrachtformulering voor de gezamenlijk te kiezen onafhankelijke procesbegeleider.
8. De gemeente zorgt voor voldoende budget en ondersteuning om het gezamenlijk proces kwalitatief goed en effectief te kunnen doorlopen.
9. Borging en duurzame handhaving van gemaakte afspraken.
10. Tot aan het eind van de procesperiode vinden er geen (tussentijdse) eenzijdige formele acties plaats door partijen.

Bijlage 2 - Procesplan voor het opstellen van een Ontwikkelplan voor de duurzame inrichting van de Redichemsche Waard

Vier organisaties: **bloot eigenaar Sanderse/ Sidney, initiatiefnemer van Waning, gemeente Culemborg, en Collectief Redichemse Waard** hebben in de zomermaanden van 2017 de haalbaarheid verkend om een gezamenlijk Ontwikkelplan op te stellen voor de duurzame inrichting van de Redichemsche Waard.

De partijen hebben op 2 oktober 2017 besloten om de verkenning af te ronden, juridische procedures voorlopig op te schorten en te starten met een gezamenlijk proces voor de duurzame ontwikkeling van de Redichemsche waard (2^e fase) en met als einddoel positieve besluitvorming over het Ontwikkelplan, door betrokken/belanghebbende partijen, waaronder de gemeenteraad.

Doelen van het Ontwikkelplan

In de verkenning zijn gemeenschappelijke doelen en aanvullende doelen van de organisaties bij een duurzame inrichting van de Redichemsche Waard vastgesteld. Gemeenschappelijke doelen zijn:

Verbeteren van het gebied, behouden van de goede waterkwaliteit voor recreatiemogelijkheden en duurzaam inrichten van de Redichemse Waard. Behouden, versterken en beschermen van de natuur-, landschappelijke, cultuurhistorische, archeologische en recreatieve waarden in goede balans met de belangen in het gebied. Versterken van de maatschappelijke (ver)binding met het gebied.

Dit is wat de organisaties met het Ontwikkelplan willen realiseren en waarvoor zij het Ontwikkelplan samen opstellen. Naast gemeenschappelijke doelen hebben de organisaties aanvullende doelen:

- *Sanderse/ Sidney*
 - Goede relatie met bewoners, verenigingen, gebruikers, gemeente
 - Met hen het gesprek over inhoud voeren: wat wil men?
 - Verantwoorde ecologische invulling naar huidige maatstaven
 - Rendement vanuit ondernemersperspectief
- *Van Waning*
 - Mogelijk maken van recreatie en natuur
 - Goede aanpak als uitstraling voor het bedrijf
 - Met de organisaties het gesprek over inhoud voeren: wat wil men?
 - Rendement vanuit ondernemersperspectief
- *Collectief*
 - Gelijkwaardig deelnemen
 - Inbreng van kennis en inzichten over inhoud: natuur, landschap, cultuurhistorie, recreatie
 - Eenduidig beeld van feiten (erfpacht, toegang, vergunning, wet- en regelgeving)
 - Duurzame organisatievorm voor beheer en financiering
 - Opruimen, inrichten en bergen volgens huidige inzichten
- *Gemeente Culemborg*
 - Veiligstellen van maatschappelijke waarden van het gebied voor toekomstige generaties
 - Duidelijk bestemmingsplan/ omgevingsplan
 - Duidelijkheid over eigendom, gebruik, toegankelijkheid, beheer & onderhoud, financiering
 - Handhaving van afspraken
 - Handelen binnen kaders van het raadsbesluit over de Redichemsche Waard, januari 2017.

Afspraken over het proces

De organisaties hebben op 20 juni 2017 de procesvoorwaarden goedgekeurd (zie bijlage 1). Dit zijn daarmee de afspraken die zij hebben gemaakt over het proces. In aanvulling daarop hebben zij de volgende afspraken gemaakt:

1. De volgende juridische procedures zijn opgeschort:

- a. Het verzoek van de Stichting Redichem – De Geeren om de vigerende watervergunning van 17 maart 1986 in te trekken, voor onder meer het verondiepen van de plas Redichemse Waard verleend aan Project Maatschappij Sanderse B.V.
- b. De hoger beroepsprocedure ter zake de beëindiging van de erfpacht (zaak tussen Sidney en gemeente Culemborg).

2. Enkele afspraken over de omgang:

1. Voorkomen en wegnemen van ruis in de communicatie. Als iemand ruis ervaart dan is de actie: contact opnemen en elkaar duidelijkheid bieden. De procesleider heeft zijn eigen verantwoordelijkheid in het signaleren van ruis en het aanspreken van personen. Ook duidelijke processtappen (wie doet wat en wanneer) van tevoren voorkomt ruis. Ieder zal zijn best doen om het vertrouwen in elkaar te laten groeien.
2. Beslissers van de organisaties zijn aanwezig bij de besluitvormende momenten. Van Waning heeft mandaat van Sanderse op overige momenten wanneer deze verhinderd is.
3. Duidelijke afspraken maken tijdens de bijeenkomsten.
4. Volle inzet voor de uitwerking van de afspraken tussen de bijeenkomsten door en geen vertraging of uitwisseling van mails via advocaten waardoor de uitwerking vertraagt.
5. Discussies over de inhoud vinden plaats op basis van kennis, niet op basis van macht. Het vertrekpunt voor de duurzame inrichting van de Redichemsche Waard is de huidige situatie zoals die zichtbaar is in het veld en het water. Alle organisaties geven vanuit hun eigen rol en inzichten aan wat zij onder de duurzame inrichting verstaan en zo werken we naar een optimale situatie toe. De organisaties zitten gelijkwaardig aan tafel.
6. Organisaties publiceren en communiceren niets naar buiten over het gezamenlijke proces, tenzij daarover samen afspraken over worden gemaakt.

3. Afspraken over het betrekken van andere organisaties:

Bij het opstellen van het Ontwikkelplan vormen deze organisaties de 'binnencirkel'. Daarnaast zijn er ook andere organisaties die voor de duurzame inrichting van de Redichemse Waard nodig zijn, bijvoorbeeld omdat ze relevante inhoudelijke kennis hebben, geïnformeerd dienen te worden, op onderdelen bevoegd gezag zijn of besluiten moeten nemen, of in welke vorm dan ook aan het Ontwikkelplan kunnen bijdragen. Deze '2e cirkel' wordt door de organisaties actief ingeschakeld wanneer dat nodig is; het zijn onder andere Rijkswaterstaat, provincie Gelderland, het waterschap en pachters.

Processtappen

Op te leveren producten zijn:

1. Een Ontwikkelplan op hoofdlijnen van de gewenste duurzame inrichting, inclusief afspraken over eigendom, beheer, financiering en toegankelijkheid.
2. Akkoord op het Ontwikkelplan van de organisaties. Voor de gemeente geldt: na een akkoord van B&W een akkoord van de gemeenteraad.

De processtappen zijn:

1. **Formele start van het gezamenlijke proces**

Formele start. Vaststellen van: doel, op te leveren product, procesvoorwaarden, processtappen, tijdslijn, rol en mandaat van personen, gegevens 2^e cirkelorganisaties en personen, inhoudelijke kennisbureaus. Vaststellen van inhoudelijke bandbreedte: wat willen we wel en niet, criteria en randvoorwaarden duurzame inrichting (inhoud, financiering, beheer, binding aan samenleving, eigendom, enz.). De start (1) en de eerste bijeenkomst van (2) vormen één bijeenkomst.

2. **Inhoud geven aan het Ontwikkelplan: de nadruk ligt op het 'WAT i.p.v. het HOE'**

Verschillende bijeenkomsten (ca 4) om te komen tot een aantal opties voor duurzame invulling:

1. *Sessie op hoofdlijnen*

- i. Inhoudelijke wensen, eisen, randvoorwaarden lijsten. De nadruk ligt op het 'WAT i.p.v. het HOE'. Constateren waar deze elkaar aanvullen, waar niet en waar vragen over zijn. Vaststellen van uit te werken thema's en uit te nodigen deskundigen.
- ii. Nulmetingen: duidelijk inzicht in de huidige situatie op basis van een beschrijving van onder meer de waterkwaliteit, drinkwaterkwaliteit, de biologische biotoop, biologische archeologie (monitoringsplan), en de kwaliteit van de bodem en grond in en rond de Redichemse Waard. economische validiteit/rendement

Alle organisaties leveren een wensenlijst aan. Concreet: zwemmen, vissen, zeilen, natuurontwikkeling: waar ligt op de kaart de voorkeur om dit te doen? Welke punten in het gebied moeten sowieso worden verbeterd? Op basis daarvan geven we onderwerpen een plek in het gebied en bespreken hoe we deze in themabijeenkomsten behandelen.

2. *Themabijeenkomsten: de nadruk ligt op het 'WAT i.p.v. het HOE'*

- i. Over inhoudelijke doelen, zoals natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie, maatschappelijke verbinding, ecologische invulling, enz.
- ii. Over ontwikkelen van gebieden gekoppeld aan nuttige toepassingen, inrichtingsvereisten, financiering, financiële haalbaarheid, beheersvormen, enz.

3. *Vaststellen aantal opties voor duurzame inhoudelijke invulling*

- Vertalen naar enkele opties of scenario's voor Ontwikkelplannen
- Toetsen door in te schakelen deskundigen en indien nodig '2^e cirkel'-organisaties.

3. **Kaders en ambities van 2^e cirkelorganisaties/ afspraken over betrokkenheid en rol**

Doel is om zeker te stellen dat anderen kunnen bijdragen aan het Ontwikkelplan en om te voorkomen dat op enig moment (opstellen en uitvoeren van het Ontwikkelplan) onnodige vertraging kan optreden. Daarom wordt vanuit het ontwikkeltraject actief contact opgenomen:

- Rijkswaterstaat, provincie, waterschap, pachters: ophalen kaders en eigen ambities van '2^e cirkelorganisaties' die inhoud of proces van binnencirkel kan versterken
- Afspraken over mate en wijze van betrokkenheid, informeren, besluitvorming, enz.

4. Keuze voor optimale duurzame invulling en opstellen van Ontwikkelplan

Uit opties voor duurzame inrichting komen tot keuze voor optimale invulling.

1. Optimaliseren van de opties: inhoud + financiering + beheer
2. Keuze voor het Ontwikkelplan
3. Afspraken over het realiseren van Ontwikkelplan, borgen van afspraken.

In deze stap vindt terugkoppeling naar de interne organisaties en 'achterbannen' plaats.

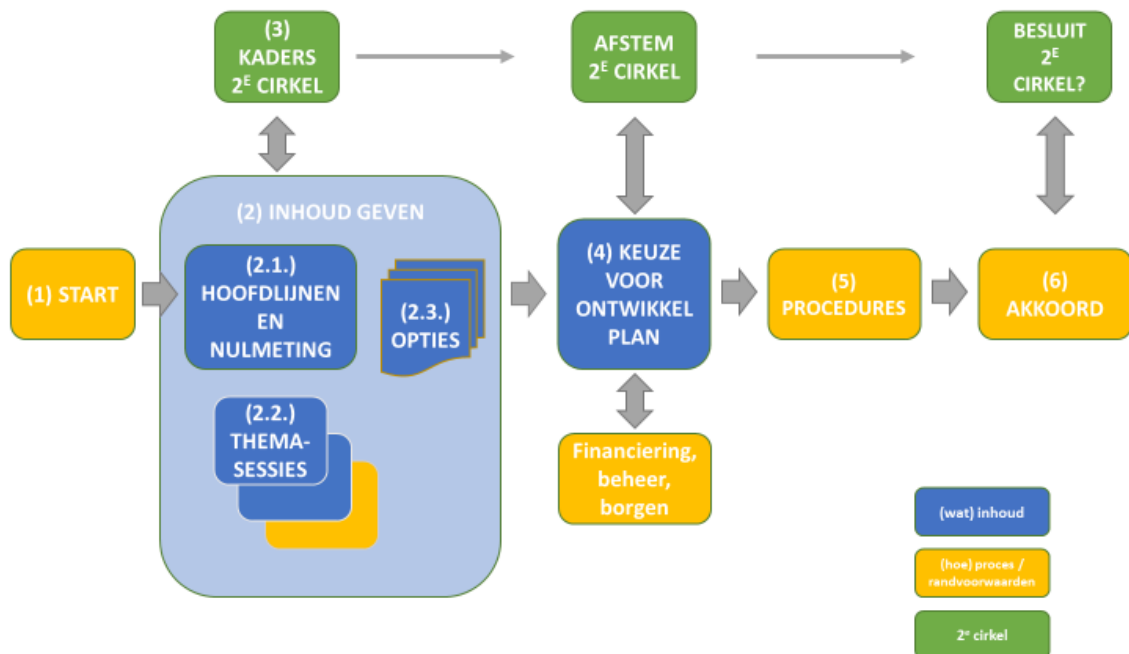
5. Afspraken over juridische procedures

Organisaties maken afspraken over hoe om te gaan met lopende juridische procedures.

6. Akkoord van partijen, gemeenteraad enz.

Besluitvorming over het Ontwikkelplan.

Het proces ziet er schematisch als volgt uit:

Tijdpad

Een realistische doorlooptijd bedraagt circa een half jaar, gezien de besluitvorming in de gemeenteraad en terugkoppeling naar leden van het collectief. Op onderdelen zal wellicht buiten de kaders van het raadsbesluit van januari 2017 en/of het bestemmingsplan getreden worden, wat mogelijk ook gevolgen heeft voor de doorlooptijd.

- Start 2 oktober 2017
- Keuze voor Ontwikkelplan (stap 4): januari 2018
- Afronding met stappen (5) en (6): april 2018.